

ombudsman
veřejný ochránce práv

Iva Palkovská

SEXUÁLNÍ OBTĚŽOVÁNÍ NA PRACOVÍŠTI – PŘÍPADOVÉ STUDIE

**KONFERENCE
NA CESTE K RODOVEJ ROVNOSTI V EURÓPE**

2023

Nežádoucí chování, které má sexuální povahu, jehož záměrem nebo důsledkem je snížení důstojnosti osoby a vytvoření zastrašujícího, nepřátelského, ponižujícího, pokořujícího nebo urážlivého prostředí anebo které může být oprávněně vnímáno jako podmínka pro rozhodnutí ovlivňující postavení obtěžované osoby (tzv. jednání „něco za něco“).

§ 4 odst. 1 a 2 antidiskriminačního zákona

Sexuálne obťažovanie je verbálne, neverbálne alebo fyzické správanie sexuálnej povahy, ktorého úmyslom alebo následkom je alebo môže byť narušenie dôstojnosti osoby a ktoré vytvára zastrašujúce, ponižujúce, zneuctujúce, nepriateľské alebo urážlivé prostredie.

§ 2a odst. 5 slovenského antidiskriminačného zákona

Sexuální obtěžování je chování, které je

- Nevhodné (kombinace subjektivní a objektivní stránky),
 - má intenzitu dosahující zásahu do lidské důstojnosti a
 - má sexuální povahu nebo podtext.
-
- *Není důležitý úmysl („... chování, jehož záměrem nebo důsledkem je vytvoření nepřátelského prostředí“)*

MOŽNOSTI VOP v případech sexuálního obtěžování

ombudsman
veřejný ochránce práv

- Prověřování diskriminace – obrátíme se na zaměstnavatele s žádostí o vyjádření, vydáme posouzení diskriminace
- Doporučíme oběti diskriminace obrátit se
 - na soud s antidiskriminační žalobou,
 - na inspektorát práce s podnětem k provedení kontroly u zaměstnavatele,
 - případně na policii
- Můžeme následně prošetřit postup inspektorátu práce při kontrole a případně žádat provedení nápravy v individuálním případě nebo do budoucna
- Nemůžeme zastupovat u soudu, ale můžeme spolupracovat s advokátem během soudního řízení

Osvěta v oblasti rovného zacházení a diskriminace

- Spolupráce s úřady – školení
- Příručka Prevence sexuálního obtěžování ve státní správě
- Pro širokou veřejnost – podcasty Na kávu s ombudsmanem

**NA KÁVU
S OMBUDSMANEM**

PORNO OBRÁZKY NA PLOŠE PC

1108/2023/VOP

ombudsman
veřejný ochránce práv

- Nové zaměstnankyni – vedoucí pracovního týmu jako iniciační rituál kolega dal pornografický obrázek na plochu počítače
- otázky o sexuálních preferencích, oblíbenosti poloh při sexu, dotazy na velikost pohlavních orgánů, kolegové rozlili lepidlo na sdílený pracovní stůl s tím, že jde o výron semene, nebo pokapali klávesnici nějakou tekutinou, zaměstnankyni řekli, že to může olízat.
- Opakované stížnosti zaměstnankyně, které údajně zaměstnavatel neřešil, neprodloužení pracovní smlouvy

Kontrola inspektorátu práce (OIP) ani prověřování veřejného ochránce práv (VOP) diskriminaci neprokázalo

- Zaměstnavatel v návaznosti na stížnost přeřadil zaměstnankyni na jinou halu, ukončení pracovního poměru se zaměstnancem, výtka nadřízenému za neřešení
- Důvod neprodloužení smlouvy – nesplnila zkoušky nutné pro vedoucí pracovního týmu

- Kolegyněmi postaven do tradiční role muže, žádosti o pomoc s přenášením předmětů
- Verbální urážky, plácnutí po zadku od kolegyně, nabídka utření zad po sprše
- Ředitelka dostatečně neřešila stížnosti učitele

Kontrola inspektorátu práce a následné šetření postupu OIP ze strany VOP + prověřování diskriminace ze strany VOP

- SO se neprokázalo – ředitelka tvrdila, že se stížností zabývala, ale učitel nevedl, kdo jej měl plácnout po zadku, na jiné věci si údajně nestěžoval

- Ponižující oslovování slovem „Macku“, vyžadování polibků na rty, líčení zaměstnavatelových sexuálních zkušeností, fyzická kontrola přítomnosti spodního prádla koncipientky, otevřené návrhy k sexuálnímu styku, olizování jejího ucha zaměstnavatelem, společný nákup vibrátoru pro tehdejší asistentku, držení koncipientky za koleno a sdělování této skutečnosti klientovi prostřednictvím telefonu, nedůstojné trestání za neuspokojivý výkon práce.
- Výzva na narozeninové oslavě, aby se svlékla alespoň do spodního prádla a vykoupala se v nafukovacím bazénku. To odmítla, načež jí zaměstnavatel sdělil, že jí nezvýší mzdu.

Posuzování VOP, částečné prokázání diskriminace

ZA NAHLÁŠENÍ SO VÝPOVĚĎ 3822/2023/VOP

ombudsman
veřejný ochránce práv

- Zaměstnankyně nahlásila SO, které se netýkalo jí osobně
- Zaměstnavatel s ní ukončil pracovní poměr, přestože má vyšší kvalifikaci než jiní zaměstnanci, oficiální důvod měl být nedostatek zkušeností
- Zaměstnankyně se domnívá, že důvodem jejího propuštění byla snaha řešit sexuální obtěžování

V řešení

- Akademická pracovnice byla obtěžovaná kolegou
- Doslechla se, že podobnou zkušenost měly i jiné kolegyně, které si stěžovaly
- Chtěla radu, co dělat, ale nepřála si, abychom před děkanem prozradili její totožnost

VOP se obrátil na děkana s obecnými dotazy, zda eviduje nějaké stížnosti na SO mezi zaměstnanci a jaké má fakulta nastaveny mechanismy prevence a nahlašování SO

Děkan uvedl, že se řešilo obtěžování studentek ve spolupráci s policií, s pedagogem ukončen pracovní poměr, a na fakultě funguje kontaktní skupina pro sociální bezpečí, na kterou se oběti SO mohou obracet, je možné podat podnět etické komisi a vyhledat psychologa (zajišťuje fakulta)

Akademické pracovníci jsme poskytli vysvětlení a předali informace

- Ředitel zařízení sociálních služeb projevoval zájem o zaměstnankyni, otevřené sexuální nabídky
- Po odmítnutí dostala výpověď ve zkušební době
- Její manžel podal na ředitele stížnost zřizovateli
- Ředitel navrhnul dotyčné písemnou omluvu, finanční odškodnění a novou pracovní smlouvu na stejnou pracovní pozici s místem výkonu práce v jiné provozovně zařízení
- Zaměstnankyně nabídku přijala (kromě odškodnění)

Následně podala podnět OIP, OIP ale obtěžování neřešil, protože měl za to, že ho dotyčná již nechce řešit, pak už uplynula promlčecí lhůta pro potrestání zaměstnavatele

ROMANTIK

Případ řešený inspektorátem práce

ombudsman
veřejný ochránce práv

- Zaměstnankyně v malé společnosti, neformální vztah s ředitelem
- V průběhu několika let ředitel učinil několik pokusů o sblížení (pozdání na setkání mimo práci, pokus o polibek, básničky), vše eskalovalo zveřejněním básně „Pomněnka“, zcela otevřeným vyznáním citů a zasláním e-mailu „tři roky s P.Š.“
- Zaměstnankyně reagovala tak, že chce zachovat profesionální vztahy, jednání jí připadá nevhodné a žádala stažení básně
- Následoval e-mail, ve kterém jí ředitel navrhl ukončení pracovního poměru dohodou

- Počty podnětů na sexuální obtěžování se postupně zvyšují
- Složitá obrana – velmi těžká důkazní situace pro soudy, inspektoráty práce, i samotné zaměstnavatele, kteří prošetřují stížnost zaměstnance

málo úspěšných případů

- Úspěšnější jsou případy v trestní rovině (závažnější skutky)
- Řešením zřejmě osvěta, mluvení o problému

JUDr. Iva Palkovská, Ph.D.

tel. 542 542 247

palkovska@ochrance.cz

Kancelář veřejného ochránce práv

Údolní 39

602 00 Brno